

Statistik om insatser till vuxna personer med missbruk och beroende 2018

Antal personer som tvångsvårdades för missbruk minskade under år 2018. Samtidigt ökade antalet akuta omhändertaganden innan tvångsvård påbörjades något. Även antalet angivna orsaker till dessa omhändertaganden blev fler, vilket kan indikera en mer sammansatt problematik hos dem som vårdas.

Tvångsvård enligt LVM

Antal LVM-vårdade minskar

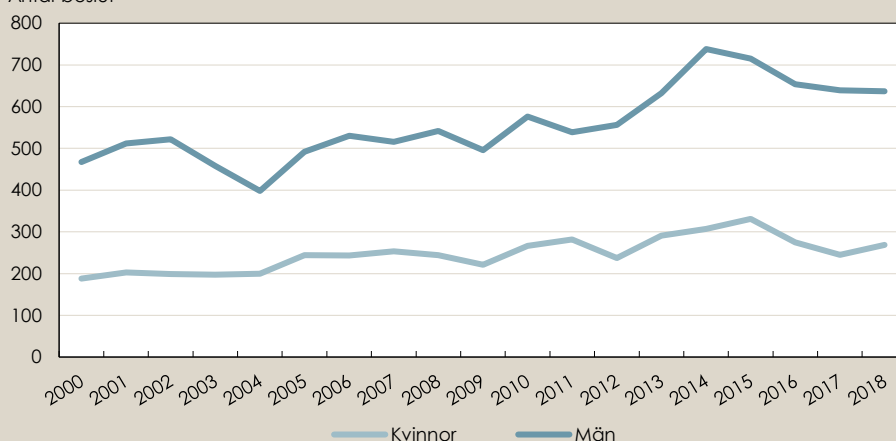
Den 1 november 2018 tvångsvårdades 304 personer enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), varav 30 procent var kvinnor. Det var en minskning med 18 procent av antalet personer som tvångsvårdades på institution jämfört med 1 november 2017. På samma sätt minskade antalet utskrivna personer under år 2018 jämfört med 2017.

Omedelbara omhändertaganden varierar över tid

Vård enligt LVM inleds ofta med ett omedelbart omhändertagande, vilket sker när individen behöver akut vård som inte kan vänta tills beslut om tvångsvård i förvaltningsrätten har fattats. Fram till 2015 ökade antalet beslut, för både kvinnor och män, om omedelbart omhändertagande men har därefter minskat med 13 procent. För kvinnor ses dock en ökning mellan år 2017 och 2018 (se figur 1).

Figur 1. Antal beslut om omedelbara omhändertaganden enligt LVM 2000–2018, kvinnor och män

Antal beslut

Källa: Registret för tvångsvård av missbrukare i vissa fall, Socialstyrelsen

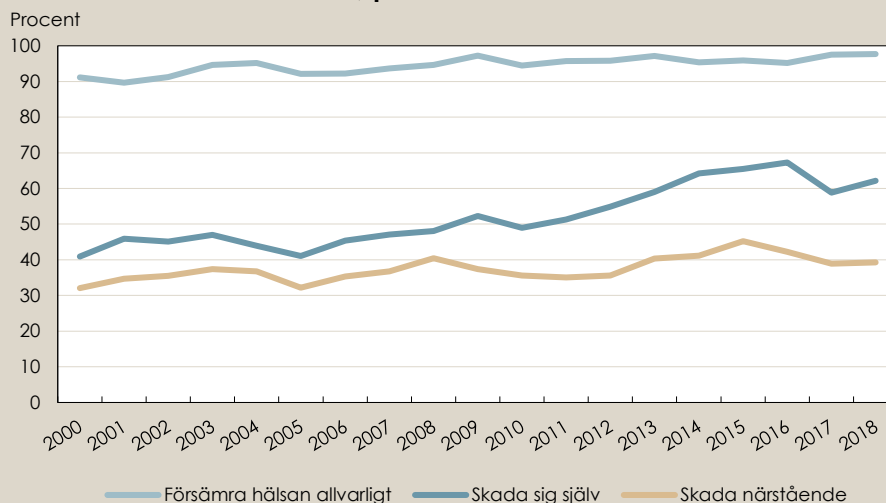
Det har blivit vanligare att LVM-vård inleds med omedelbart omhändertagande, sett över tid. I början av 2000-talet inleddes ungefär två tredjedelar av LVM-vården av ett

omedelbart omhändertagande, en andel som har ökat till nära 90 procent under den senaste femårsperioden. Andelen var något lägre för kvinnor, jämfört med män (ca sex procentenheter sett till perioden 2000–2018).

Fler orsaker till beslutet

I 98 procent av de omedelbara omhändertagandena år 2018 angavs risk för allvarlig försämring av hälsotillståndet som grund. Motsvarande siffra för år 2000 var 91 procent. Samtidigt har även andra problem blivit vanligare. Kriteriet som avser att personen riskerar att skada sig själv har ökat från 41 procent av omhändertagandena år 2000 till 62 procent år 2018. Kriteriet risk att skada närstående har ökat något, från 35 till 39 procent (se figur 2) under samma period. Detta visar att flera orsaker anges som grund för ett omhändertagande. Det kan indikera en mer sammansatt problematik bland dem som omhändertas akut.

Figur 2. Orsak till beslut om omedelbart omhändertagande, procent av alla beslut år 2000–2018, procent.

Källa: Registret för tvångsvård av missbrukare i vissa fall, Socialstyrelsen

Frivillig vård enligt SoL

Fler män än kvinnor fick frivilliga insatser

Inom den frivilliga vården var individuellt behovsprövade öppna insatser den vanligaste åtgärden den 1 november 2018. Knappt 11 300 personer fick någon form av öppen insats. Två tredjedelar av dessa var män, vilket innebär att könsfördelningen var densamma som 2017. Drygt 2 000 personer fick heldygnsvård, varav tre fjärdedelar gavs till män och en fjärdedel till kvinnor. Vid samma tidpunkt gavs boendeinsatser till knappt 6 200 personer med missbruksproblematik, med ungefär samma könsfördelning som för heldygnsvård (se tabell 1).

Tabell 1. Samtliga frivilliga vård- och stödformer den 1 november 2018 för personer med missbruk

Antal och andel kvinnor och män 21 år och äldre.

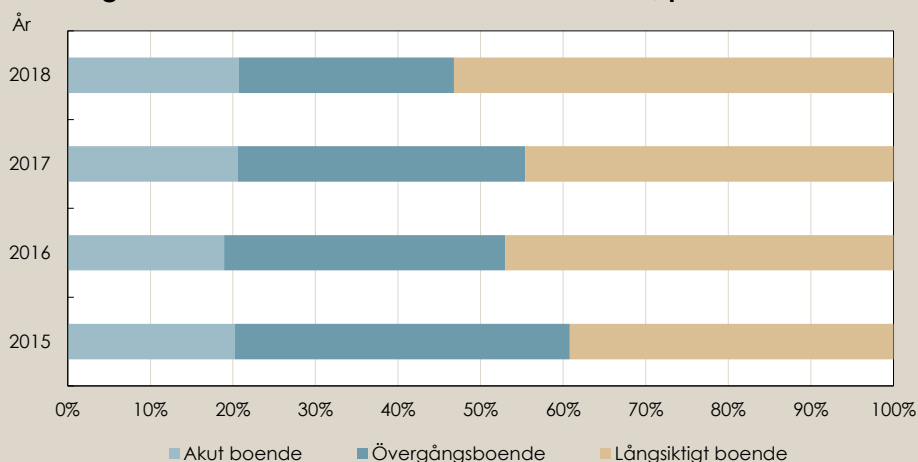
Vård- eller stödform	Kvinnor	%	Män	%	Totalt	%
Bistånd som avser boende	1 526	25	4 652	75	6 197	100
Individuellt behovsprövade öppna insatser	3 665	32	7 667	68	11 332	100
Heldygnsvård, varav	520	25	1 531	75	2 051	100
Frivillig institutionsvård	470	25	1 387	75	1 857	100
Familjehemsvård SoL och 27 § LVM	50	26	144	74	194	100

Källa: Mängdstatistik missbruk, Socialstyrelsen

Långsiktiga boendelösningar blir vanligare

Varaktigheten i insatsen bistånd som avser boende enligt Socialtjänstlagen (2001:453) mäts genom uppgifter om boendet var ett akutboende, ett övergångsboende eller ett långsiktigt boende. Figur 3 visar att socialtjänstens boendeinsatser sedan år 2015 har blivit alltmer långsiktiga.

Figur 3. Redovisning av bistånd som avser boende enligt SoL: Varaktighet i boendet den 1 november 2015–2018, procent.

Källa: Mängdstatistik missbruk, Socialstyrelsen.

Andelen personer som hade ett långsiktigt boende har ökat från 39 procent år 2015 till 53 procent år 2018. Andelen personer som har fått akut boende (härberge, akuta skyddade boenden mm) har varit i det närmaste konstant, medan andelen som har fått övergångsboende (t.ex. försökslägenheter eller stödboende) har minskat.

Om statistiken

Statistiken behandlar insatser till personer som har problem med någon form av substansmissbruk: alkohol, narkotika, läkemedel eller lösningsmedel. Statistiken samlas dels in som en tvärsnittsmätning den 1 november och som uppgifter om insatser under hela året.

Tvångsvård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (1988:870), LVM ges till personer 18 år och äldre. Uppgiften om missbruksmedel hos individer som har tvångsvårdats enligt LVM 2018 har tillfälligt tagits bort från statistiken på grund av kvalitetsproblem hos uppgiftslämnaren.

Frivilliga insatser enligt Socialtjänstlagen, (2001:453), SoL ges till personer som är 21 år och äldre.

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information i Excel-filen:
www.socialstyrelsen.se/publikationer2019/2019-5-19

För dig som vill göra egna sökningar i statistikdatabasen:
www.socialstyrelsen.se/statistik/statistikdatabas/vuxnamedmissbrukochberoende

Kontakt

Barbro Engdahl (statistikfrågor)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: barbro.engdahl@socialstyrelsen.se

Daniel Svensson (sakfrågor)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: daniel.svensson@socialstyrelsen.se